

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UKA2022/Imm. 80
Oktobarip 20-at 2022

Uunga siunnersuut:

**Ilinniartitsisunngorlaat meeqqanut inuusuttunullu tarnikkut
ajornartorsiutilinnut
pitsaanerusumik sullissisinnaanngornissaat anguniarlugu
ilinniartitsisunngorniarnermi
tarnip pissusaa pillugu ikiuigasuarsinnaaneq aammalu meeqqat
tarnikkut
nappaatigisartagaat pillugit ilisimatusarneq eqqunneqarnissaat
anguniarlugu
Naalakkersuisut sulissuteqassallutik peqquneqarnissaat pillugu
Inatsisartut
aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)**

Oqaaseqaat

Nunatsinni meqqaat inuusuttullu inuuniarnikkut atugaat pillugit nalunaarusiarpassuit takussutissaapput nunatsinni inuiaqatigiittut annertuumik suliassaqartugut. Akisussaaffik tamatsinniippoq. Inuiaqatigiittut iliuuseqarnissamut nukivut tamatta kattussuullugit suleqatigiinnissarput suli pitsaanerujussuusinnaasoq Inuit Ataqatigiinniit suleqataaffigissavarput.

Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut siunnersuuteqartup qulequtsiussaa, aamma Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat tamarmik immikkut soqutiginaateqartut. Isumaqarpugulli meerartatsinnut inuusuttatsinnullu pitsaanerpaamik angusaqarnissaq tassaassasoq tamatta

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

ataatsimoorussatsinnik suleqatigiissuteqarluta aaqqiissut pitsaasoq
meerartatsinnut inuusuttatsinnullu siuariartitsisup anguneqarnissaa.

Erseqqissarlara Siunnersuutip qulequtaa, Naalakkersuisullu allannguutissatut
siunnersuutaat ataatsimoortillugit Inatsisartut ataatsimiititaliaanni
suliarineqartussanngorlugit ingerlatinneqarnissaat Inuit Ataqatigiinniit
inassutigigatsigu.

Meeqqat atuarfianni atuartut, tassa meerartavut annertuumik
ikiorserneqarnissaminnik pisariaqartitsisut ikiorumagutsigit aamma kommunit
ajornartorsiutaat tusaallugillu aaqqiivigineqarnissaat
timitaleeqataaffigisariaqarpagut. Aningaasat aporfiussanngillat,
aaqqiisoqassappat aningaasaliisoqarnissaa pisariaqartoq takoreerparput.

Nunaqarfinni meeqqat atuarfiini, illoqarfinni mikisuni avinngarusimasunilu
meeqqat atuarfiini, aammalu illoqarfinni anginerni ilinniartitsisut meeqqallu
akunnerminni pisariaqartitaat assigiinngisitaaqisut eqqortumik
aaqqiivigineqarnissaat anguneqassappat iliuutsit qanoq ittut naalakkersuinikkut
suliarineqassappat?

Inuit Ataqatigiinni isumaqarpugut Inatsisartut ataatsimiititaliaanni apeqqut
qulaajarlugu suliarineqassasoq. Paasissutissanillu amigaateqartoqarpagut
tamanna ataatsimiititaliap Naalakkersuisullu suleqatigiinnermikkut iliuusissanik
ujartuifigissagaat inassutigaarput.

MIO-p nalunaarusiaanni, meeqqat inuusuttullu atugaat pillugit
Naalakkersuisoqarfiit nalunaarusiaat, aamma pitsuussuseq pillugu
nalunaarusiaq assersuutaasinnaapput politikkikkut naalakkersuinikkullu
annertuumik suliaqartugut. Taamaammat sakkussanik pitsaasunik

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

peqarpugut, uppernarsaatissagut naammarujussuarput, iliuuseqarnissamut piareerpugut.

Meeqqat atuarfii, kommunit, isumaginnittoqarfiit, ilinniarfiit, meeqqat illersuisuat allallu susassaqtut tamatta ataatsimoorussatsinnik anguniagassamik tikkuussinissarput suliariniartigu. Aningaasaliinissat pisariaqartinneqartut suunersut ujartussavagut, aamma kommunini isumaginnittoqarfinni ajornartorsiutit aqqinnissaat kisiat oqallisiginagu pinaveersaartitsinerit qanoq ittuunissaat erseqqilluinnartumik nalunarunnaarsittariaqarpagut.

Naalackersuinikkut alloriarneq "siulleq" tiguneqareerpoq. Meeqqat tarnikkut nappaatillit pitsaanerusumik katsorsarneqartarnissaat piviusunngortinniarlugu ukiumut 3 mio. Kr.-nit Inatsisartut aningaasanut inatsisaanni immikkoortippagut. Inuit Ataqatigiit tamanna siuariarnertut isigaarput.

Taamaammat pingaartuusoraarput inatsisitigut meeqqat pitsaasumik ilinniartitaanissaannik siunertaqarutta aamma atuarfitsialak pitsaasumik meeqqamut pissarsissutaasappat nalunaarusiani susassaqtut oqariartuutaasa aqqiivigineqarnissaat sulinermi qitiutinneqarlutik suliarineqartariaqartut.

Kommunini sulisut meeqqat atuarfianni naammattumik paasiniaasoqarneq ajornerannik nalunaarusiani oqariartuuteqarput. Tamannalu klassini eqqortumik tapersersuinissamut sanngeequtaasutut tikkuarneqarluni. Atuarfimmi ilinniartitsisut meeqqat immikkut pisariaqartitsisut pillugit klassimi aalajangersimasuniittut qanoq ilillugit inissaqartinneqarsinnaanerit pillugu ilisimasani amerlanertigut amigateqartartut MISI-mi sulisut oqaluttuarput.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut naalackersuikkersuinikkut qulakkeerneqartariaqartoq meeqqat atuarfianni klassimi meeqqat pisariaqartitsisut ikorfartortissaannik atorfeqalersitsisinnaaneq ilanngullugu ataatsimiititaliami eqqartorlugulu misissuiffigineqartariaqartoq. Takuarput aningaasaqarneq pillugu siunnersuisooqatigiit nalunaarutaanni 2017-imi saqqummersumi uppersarneqartoq meeqqat atuarfianni 3 klassimi misilitsinnermi siullermi ingerlalluannigitsut meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsinnermi pitsaannginnerusumik angusaqarnissamut ilimanaateqartartut. Tamanna ersersitsisuuvoq sulii annertuumik suliaasaqartugut. Aamma suleqatigiinneq sulii annertuumik ataqatigiissartariaqartoq, aamma kommunit peqatigilluartariaqarigut.

Naalackersuisunut siunnersuutigarpud kommunit suleqatigalugit qulakkiissagaat Ilinniartitsisumik immikkut ittumik paasisimasalimmik ilinniagaasa aamma piginnaasaasa qaffasissusaannik malunnartumik pitsanngorsaaneq, matuma ataani pingaartumik meeqqanut, kingunerlutsitsineq imaluuniit sumiginnagaaneq pissutigalugu inuunermi unammilligassalinnut atatillugu.

Ilanngullugu aamma qulakkeeqquarput, Ilinniartitsisumik immikkut ittumik paasisimasalimmik ilinniartut, sulinerminni tapersersuilluni atortunik qanoq atuinissaminnik atuartinneqartarnissaat anertusaaffigineqarlunilu periarfissagissaarnerulernissaa siunertaralugu naalackersuiinikkut iliuuseqartoqassasoq.

Inuit Ataqatigiit maluginiarparput Ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfiup saqqummersitaani kisitsisit kingulliit takutikkaat meeqqat immikkut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisut amerlasut, akerlianillu speciallæerit ikippallaarujussuartut. Taamaattumik ilinniartitsisut aamma kommunit

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

suleqatigalugit Naalakkersuisut kaammattorpagut speciallærerit sulinermit
naammaginartumik tapersersorneqartarnersut misissussagaat.

Taamak siunnersuut oqaaseqarfigalugu Inuit Ataqatigiit inassutigaarput
ataatsimiititaliamut susasaqartumut suliassanngorlugu ingerlatinneqassasoq.
Ataatsimiititaliallu isumaliutissiisummini erseqqissumik partiit oqaaseqaataat
qulajaqqissaarsimallugit suliqaassasoq kissaatigaarput.